

AVANÇ DEL BUTLLETÍ CLIMÀTIC ESTACIONAL. HIVERN 2008-2009

Termomètricament, l'hivern¹ ha resultat normal² a la major part de Catalunya, si bé ha estat fred al quadrant sud-occidental del país, a la Costa Brava, a les parts més elevades del Pirineu, i a la zona a cavall entre les comarques de l'Anoia i la Conca de Barberà. Per contra, ha resultat càlid al litoral nord de la demarcació de Tarragona, a la plana de Vic, a la Serralada del Montsec i a punts de les comarques del Barcelonès, del Pla d'Urgell, del Solsonès i de l'Urgell. Pluviomètricament, ha estat normal o plujós, a gran part del Principat, i fins i tot molt plujós a punts de l'Alt Empordà i el Maresme. En canvi, ha resultat sec a gran part del Pirineu Central i el Prepirineu Occidental, a les terres de ponent i al tram final de l'Ebre.

Sinòpticament l'hivern ha estat caracteritzat per una alternança de configuracions dominades per les altes pressions, les borrasques associades en alçada al corrent en jet i a invasions d'aire fred provinent de l'interior del continent. Cadascuna d'aquestes configuracions han donat tipus de temps diferent:

- Les relacionades amb les altes pressions donaven una atmosfera estable. Van haver dos episodis sota aquesta configuració, entre els dies 17 al 25 de desembre, i del 12 al 28 de febrer. Els fenòmens més destacats eren les boires i boirines a les planes i valls de l'interior, i marcades inversions tèrmiques entre les planes i les muntanyes. D'altre banda, el posicionament de l'anticicló durant alguns dies donava un flux de llevant sobre el país que provocava un augment dels núvols baixos a la façana litoral del país.
- Les borrasques associades al corrent en jet provocaven pluges no massa abundants que afectaven especialment a ponent i a la meitat nord del Principat. Dos van ser els períodes relacionats amb aquesta configuració: de l'1 al 16 de desembre, i del 13 de gener a l'11 de febrer. D'aquestes, les més destacables va ser dos:

¹ En termes climatològics, s'entén que l'hivern comprèn els mesos de desembre, gener i febrer; la primavera, els mesos de març, abril i maig; l'estiu, els mesos de juny, juliol i agost, i la tardor, els mesos de setembre, octubre i novembre.

² L'anàlisi termopluiomètrica s'ha elaborat a partir de dades encara no validades, i, per tant, és susceptible de possibles modificacions posteriors.

Els valors mitjans climàtics que s'han utilitzat s'han extret de:

Martín-Vide, J.; Raso Nadal, J. M.: *Atlas climàtic de Catalunya*. Període 1961-1990.

Al llarg de tot l'informe, s'expressen la temperatura (T) en graus Celsius (°C) i les quantitats de precipitació (PPT) en mil·límetres (mm), unitat equivalent a litres per metre quadrat.

Quan s'efectua la comparació entre la precipitació acumulada i la temperatura mitjana i els seus corresponents valors mitjans climàtics, s'adopten els criteris següents:

Qualificació	PPT total enregistrada respecte de la mitjana climàtica	Qualificació	Diferència entre la temperatura mitjana i la mitjana climàtica
molt sec	< 30%	molt càlid	≥ +3,0 °C
sec	entre 30% i 90%	càlid	entre +3,0 °C i +0,5 °C
normal	entre 90% i 110%	normal	entre +0,5 °C i -0,5 °C
plujós	entre 110% i 190%	fred	entre -0,5 °C i -3,0 °C
molt plujós	> 190%	molt fred	≤ -3,0 °C

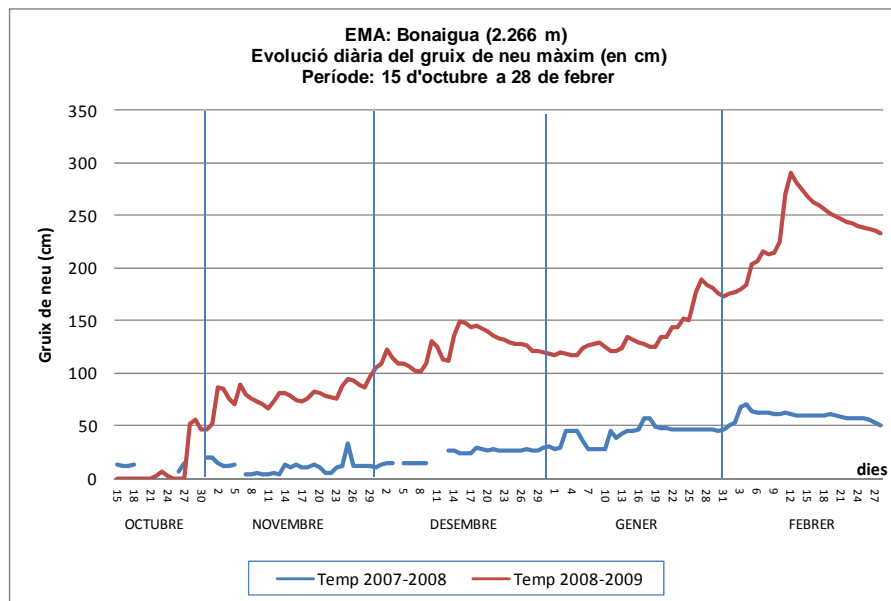
- o Entre els dies 23 i 24 de gener, una d'aquestes depressions es va ubicar al nord de la península Ibèrica, que juntament amb la presència d'un anticicló al nord del continent africà, va provocar una canalització molt acusada del vent entre els dos centres d'acció. La ventada va ser molt important el dia 24 a gran part del país, si bé aquesta va ser especialment colpidora al litoral i al prelitoral central amb ratxes de vent que van ser molt fortes en aquests sectors.
 - o La que va afectar el Principat entre els dies 9 i 11 de febrer que va deixar precipitacions importants al Pirineu Occidental i nevades que van afectar a gran part de la Serralada Pirenaica.
- Per últim, les invasions d'aire fred es caracteritzaven per una temperatura molt baixa però amb la particularitat que durant un període de temps agafaven una component de llevant, amb fluxos humits, que donaven precipitacions a la façana oriental del país, arribant a ser abundants o molt abundants al quadrant nord-oriental de Catalunya. A més, algunes d'elles eren en forma de neu a cotes baixes, arribant a afectar a la mateixa línia de costa. Dos també van ser els episodis més destacats: el primer del 26 al 29 de desembre; el segon entre l'1 i el 12 de gener.

D'aquesta manera, l'hivern ha estat normal o plujós, a gran part del Principat, i fins i tot molt plujós a punts de l'Alt Empordà i el Maresme. En canvi, ha resultat sec a gran part del Pirineu Central i el Prepirineu Occidental, a les terres de ponent i al tram final de l'Ebre (Figura 1).

La taula següent mostra els valors mensuals per sobre de 250 mm assolits a les EMA gestionades per l'SMC durant l'hivern, on es pot observar que les quantitats més importants s'han registrat a les parts més elevades del Pirineu i a la meitat oriental de Catalunya:

Nom de l'EMA	Comarca	PPT (mm)
Portbou	l'Alt Empordà	331,4
Espolla	l'Alt Empordà	323,2
Dosrius - PN Montnegre Corredor	el Maresme	315,7
Viladrau	Osona	308,0
Certascan (2.400 m)	el Pallars Sobirà	305,3
Ulldeter (2.367 m)	el Ripollès	295,9
Banyoles	el Pla de l'Estany	290,7
Lac Redon (2.236 m)	la Val d'Aran	279,7
Olot	la Garrotxa	277,8
Cassà de la Selva	el Gironès	270,4
Anglès	la Selva	263,0
Sasseuva (2.226 m)	la Val d'Aran	257,5
la Vall d'en Bas	la Garrotxa	256,1
Espot (2.520 m)	el Pallars Sobirà	255,9
Girona	el Gironès	254,3

Cal destacar que aquest hivern ha estat molt nivós al Pirineu, donades les característiques de les configuracions sinòptiques que han dominat els tres mesos: fluxos humits procedents de la Mediterrània acompanyats d'aire fred que afectaven a la meitat oriental de la serralada; borrasques atlàntiques que incidien a la meitat occidental; per últim, fluxos de component nord que afectaven al vessant nord del Pirineu. La gràfica 1 compara per l'EMA gestionada pel SMC de la Bonaigua (2.266 m), la temporada 2007-2008 i la temporada 2008-2009 pel període comprès entre el 15 d'octubre i el 28 de febrer. Les diferències entre ambdues temporades són significatives. Aquest any s'ha arribat fins els 290,3 cm del dia 12 de febrer, després de la nevada que va afectar el Pirineu entre els dies 9 i 11 de febrer.

Gràfica 1: Evolució diària del gruix de neu màxim (en cm) per l'EMA de la Bonaigua per a les temporades 2007-2008 i 2008-2009 i en el període comprès entre el 15 d'octubre i el 28 de febrer.

Termomètricament, el mes ha estat normal a la major part de Catalunya, si bé la distribució de les anomalies de la temperatura ha estat molt irregular. D'aquesta manera, ha estat fred al quadrant sud-occidental del país, a la Costa Brava, a les parts més elevades del Pirineu, i a la zona a cavall entre les comarques de l'Anoia i la Conca de Barberà. Per contra, ha resultat càlid al litoral nord de la demarcació de Tarragona, a la plana de Vic, a la Serralada del Montsec i a punts de les comarques del Barcelonès, del Pla d'Urgell, del Solsonès i de l'Urgell (Figura 2).

Les anomalies negatives més destacades enregistrades a les EMA gestionades per l'SMC són les que presenta la taula següent, destacant que aquestes s'han registrat a les parts més elevades del Pirineu Occidental i al quadrant nord-oriental del país:

Nom de l'EMA	Comarca	Anomalia (°C)
Cassà de la Selva	el Gironès	-1,7
Bonaigua (2.266 m)	el Pallars Sobirà	-1,6
la Tallada d'Empordà	el Baix Empordà	-1,5
Torroella de Fluvià	l'Alt Empordà	-1,5
Portbou	l'Alt Empordà	-1,4
Serra de Daró	el Baix Empordà	-1,4

Les anomalies positives més destacades enregistrades a les EMA gestionades per l'SMC són les que presenta la taula següent:

Nom de l'EMA	Comarca	Anomalia (°C)
Cunit	el Baix Penedès	+1,3
Barcelona - Raval	el Barcelonès	+1,2
Sant Pere de Ribes - PN del Garraf	el Garraf	+1,2
Torredembarra	el Tarragonès	+1,0
el Vendrell	el Baix Penedès	+1,0
Castellbisbal	el Vallès Occidental	+0,9

Figura 1:

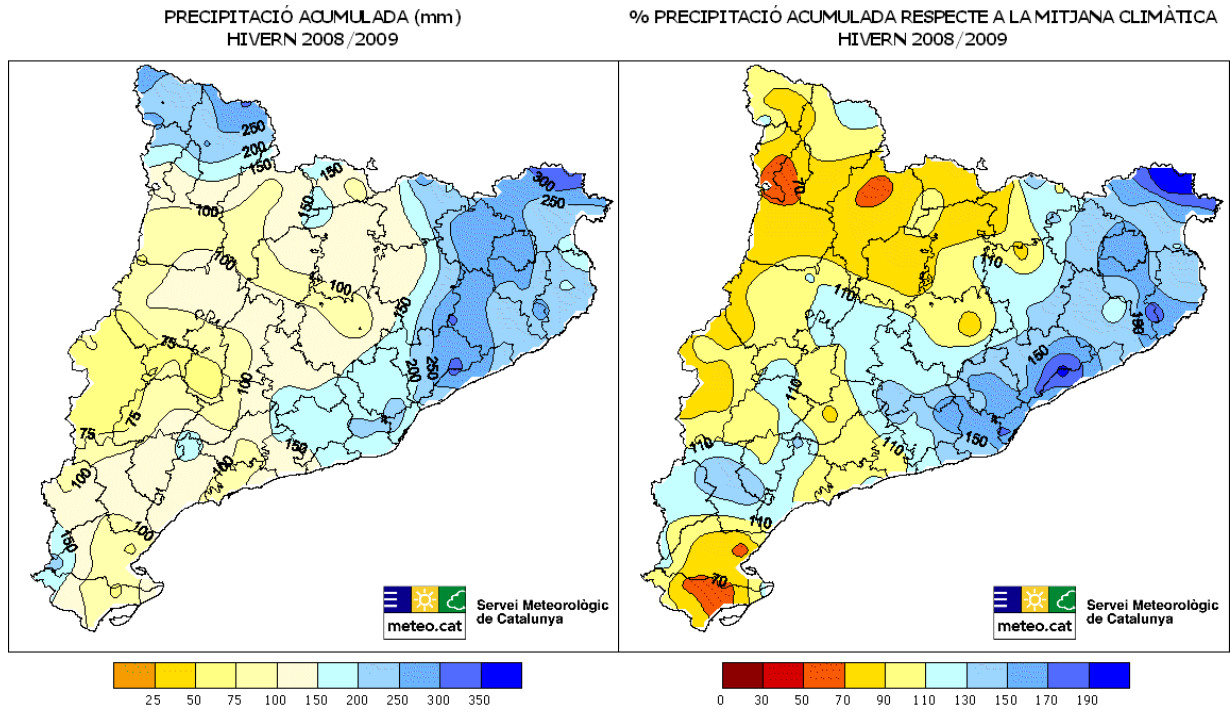

Figura 2:

